

Název objektu Plastika Vzlet	
Adresa	objekt bez čp. na ostrůvku při nájezdu z rychlostní komunikace Lipské na Aviatickou, Praha 6
K.ú./parcela č.	Ruzyně/2893/1
Autor	sochař Valerián Karoušek a Jiří Novák
Projekt	1969
Realizace	1972
Typ objektu	prostorová plastika
Památková ochrana	navrženo na zapsání do seznamu KP

Popis:

Monumentální plastika je složena ze tří prostorových vertikálních křídel s dynamickým zvýrazněním pohybu, vybraním středové části a pevným ukotvením do země. energii díla zvyšuje umístění laminátové koule v jednom z horních křídel a dále částečné zlacení v prouzcích soustředěné kolem volného středu objektu. Celý objekt o výšce 8,5 m sestává ze dvou částí: podnože (v 3,5 m) a těla plastiky (vepsáno v kouli o průměru cca 5 m). Podnož z kotlového plechu v tloušťce 5 mm je tvořena třemi roznášecími ocelovými plotnami a kotvena do základové desky ocelovými šrouby.

Tělo plastiky – koruna – je přísně geometrickou konstrukcí. Je sestaveno ze tří prostorových vertikálních křídel, které jsou rovinně souměrné dle osy středu plastiky a dále dle osy daného křídla. Jednotlivá křídla mezi sebou svírají úhel 120°. Koruna je provedena jako samonosná komůrková konstrukce tvořená vnitřními žebry šroubovanými na obrysovou osnovu. Jednotlivé díly pláště (z plechu tloušťky 12 mm) jsou zevnitř přivařeny na prutovou osnovu. Horní část sochy je z tenkých ocelových plechů formátovaných do malých štítků spojených žebrem svaru. Takovéto šupiny vytvářejí přímkové plochy křídel, které mají tloušťku danou vnitřní ocelovou konstrukcí, na kterou byly plechy připojovány. Konstrukce je pak nasazena na podnož svařovanou z rovných plechů a opatřenou plechem patním, kotveným do betonového základu skupinou šroubů vně konstrukce.

Plastika byla opatřena dvojitým olovnatým nátěrem, trojitým nátěrem fermeží se suříkovou barvou, dvojitým nátěrem fermeží se zatupovaným grafitem. Jedna ze špic plastiky je zlacena, do její mezery je vložena laminátová koule. Okolo středu plastiky bylo provedeno plátkové zlacení. Dle sdělení J. Nováka byla konstrukce natřena suříkovým nátěrem a grafitovým nátěrem.

Památkové zhodnocení:

Originální prostorová plastika je společným dílem sochařů Valeriána Karouška a Jiřího Nováka, který po Karouškově tragické smrti na horolezecké výpravě v Peru v roce 1970 sochu podle návrhu spoluautora zrealizoval. Socha byla v roce 1972 instalována na zelený ostrůvek při odbočce z rychlostní silnice na Chomutov k ruzyňskému letišti.

Tvořila poslední článek širší výtvarné koncepce, která měla být součástí výstavby nové komunikace Vítězné náměstí – Ruzyně. V roce 1969 bylo rozhodnuto, že celou trasu vyzdobí umělecká díla významných českých výtvarníků. Z této koncepce se v době nastupující normalizace zrealizoval pouhý zlomek z řady uměleckých děl, které měly lemovat dnešní ulici Evropskou přecházející v rychlostní komunikaci. Plastika „Vzlet“ tvořila symbolický závěr, vygradování a završení celé myšlenky ve smyslu imaginárního vzletu samotného letadla.

Prameny a literatura:

Jirkalová, K.: Stačí se rozhlédnout (Dálky na Novodvorské), Art & Antique, roč. 8, č. 5, 2009, s. 45.

Lukeš, Z.: Předpokládáné nemusí vždy ladit s fyzikálními zákony (s výtvarníkem Jiřím Novákem hovoří Zdeněk Lukeš), in: Revolver Revue, č. 70, 2008, s. 187-207.

Karous, P.: Volavky, vetřelci a ti druzí, plastika ve veřejném prostoru doby normalizace, in: Art & Antique, roč. 8, č. 5, 2009, s. 40-44.

Kramerová, D.: Jiří Novák. V pohybu, monografie a katalog výstavy, Arbor vitae, Řevnice, (spolupráce s Galerií Klatovy – Klenová), 2010.

Michálek, J.: Výtvarné návrhy pro trasu Leninovy třídy, in: Architektura ČSR, roč. XXVIII, 1969, č. 2, s. 109 – 112.

Mráz, B.: Výtvarné realizace v naší architektuře, in: Výtvarné umění, roč. 19, č. 9-10, 1969, s. 422 - 453.

Petrová, E.: Valerián Karoušek: sochařské dílo 1953 - 1970, katalog výstavy 1992 Litoměřice.

Svoboda, J. A., Noll, J., Skala, V.: Praha 1945 – 2003, Praha, Libri, 2006, s. 192.

Škranc, P.: in: Slavné stavby Prahy 6, kolektiv autorů, ed. P. Urlich, FOIBOS Praha 2009, s. 274-275.

Ševčík, O., Beneš, O.: Architektura 60. let, Grada, Praha 2009.

Dodatky ke Slovníku československých výtvarných umělců, SNKLHU, Praha 1955, s. 138.

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců, Výtvarné centrum Chagall, Ostrava 2002, sv. X, s. 35 – 36.

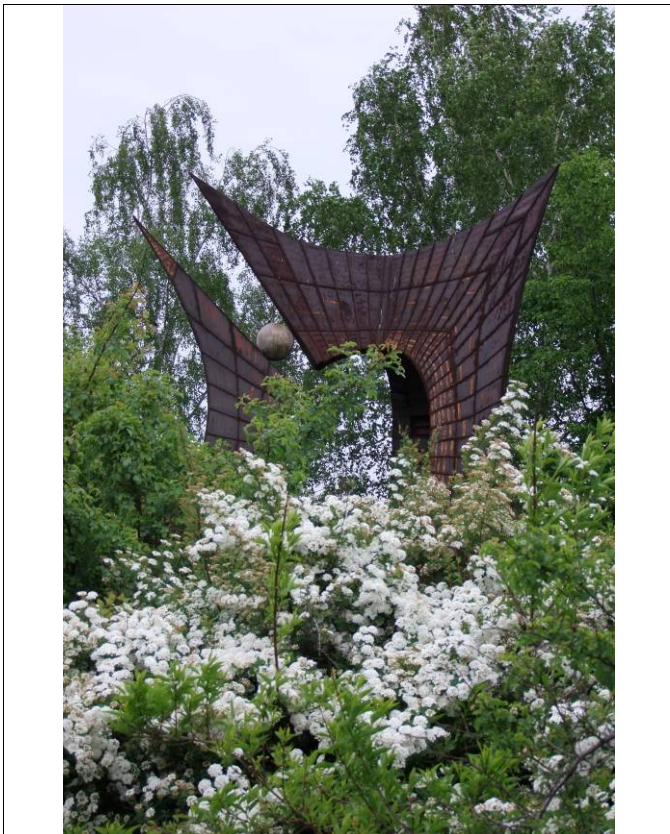
abART (<http://abart-full.artarchiv.cz/>)

Artlist (<http://artlist.cz/> - heslo Jiří Novák od Daniely Kramerové)

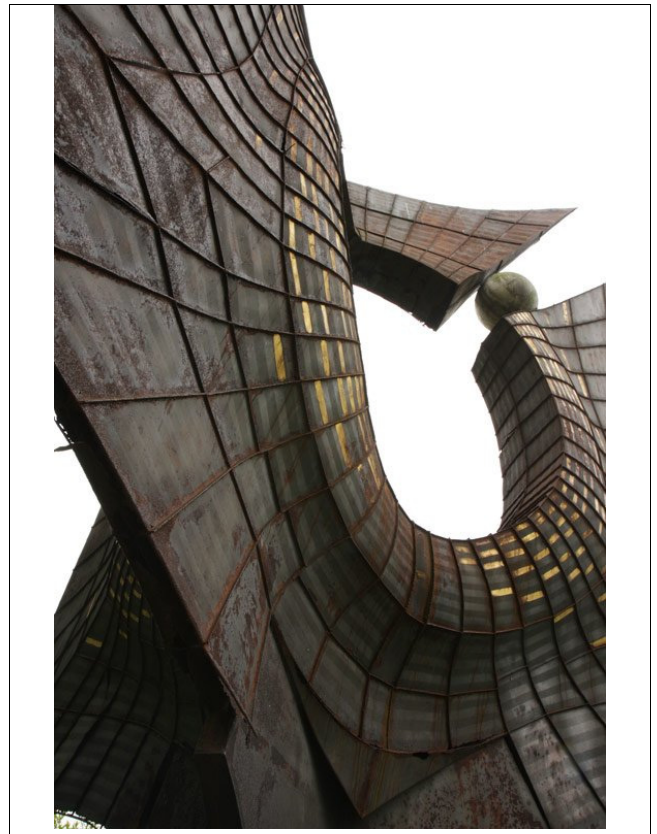
Zpracovatel Mgr. K. Hubrtová, Mgr. H. Křížová	Datum 06/2012
---	-------------------------

Celkový pohled na umístění sochy.

Celkový pohled.

Detail plastiky.